

Javor delovna dni Maribor
dne 30. 8. 2012

Prof. dr. France Černe se je rodil 30. marca 1923 v Zgornjem Kašlju pri Ljubljani. Po težkem vojnem obdobju se je vpisal na Ekonomsko fakulteto v Ljubljani, kjer je leta 1950 diplomiral in študij nadaljeval na doktorskem programu. Leta 1953 se je na Ekonomski fakulteti zaposlil in ponosni smo, da je kot prvi doktorski diplomant pridobil leta 1958 naziv doktorja znanosti. Prav njegov ustvarjalni pristop v zaključnem delu »Planiranje in tržni mehanizem v ekonomski teoriji socializma« ga je v petdesetih letih postavil ob bok vrhunskih jugoslovanskih ekonomskih doktorandov. V naziv rednega profesorja je bil izvoljen leta 1971, ko je v tedanji Jugoslaviji postavil temelje univerzitetnega študija primerjalne analize ekonomskih sistemov. Kot redni profesor je predaval tudi pri predmetih Politična ekonomija in Ekonomika SFRJ.

Mednarodna izmenjave in specializacija v tujini, v obdobju ko je prof. Černe končal doktorski študij so bile redkost, pa vendar je bila njegova sposobnosti in nadarjenost prepoznana tudi mednarodno. V letu 1955 je končal specialističen podiplomski študij na London School of Economics and Political Science, v letih 1961 in 62 je bil na povabilo kalifornijske univerze v Berkeley-u gostujoči profesor, v letih 1970 in 71 pa je opravil vrsto študijskih obiskov univerz in institucij v številnih evropskih državah in leta 1987 zaključil dvomesečni študijski obisk na šanghajski univerzi in pekinški akademiji na Kitajskem.

Pedagoška in raziskovalna vnema, čustvena in ognjevita interpretacija, sta bili zaščitni znak njegovega vsakdanjega komuniciranja. Oboje ga je za nekaj desetletij povzdignilo v najmarkantnejšo osebnost na Ekonomski fakulteti v Ljubljani, sloves vodilnega političnega ekonomista pa je užival povsod po bivši Jugoslaviji. Za svoje znanstveno raziskovanje in izdajo politično ekonomskih knjig je profesor Černe prejel vrsto pohval in nagrad. Leta 1960 Cankarjevo nagrado, leta 1976 Kidričevo nagrado in leta 1991, tik pred razpadom stare države, še nagrado Zveze ekonomistov za zadnje kritično

delo Jugoslovansko samoupravno gospodarstvo v teoriji in praksi. Univerza v Ljubljani mu je za njegove izjemne dosežke leta 1993 podelila visoko priznanje - naziv zaslužnega profesorja.

Za prof. dr. Černeta lahko rečem, da je bil eden najpomembnejših in najuglednejših ekonomskih teoretikov, ki je svoje znanstveno raziskovalna spoznanja sproti vnašal tudi v pedagoški proces. Profesor Černeta kot predavatelja sem v času svojega študija tudi sam imel priložnost spoznati. Nanj me vežejo spomini o izjemnem profesorju, markantnem človeku, ki je skozi predavanja vedno znal loviti ravnotežje med duhovitostjo in zahtevnostjo, predvsem pa je nenehno niral svoje življenjske izkušnje in primere iz svetovne in domače politične ter gospodarske prakse. Veljal je za enega najzahtevnejših pa hkrati najzanimivejših profesorjev na fakulteti.

Kot je ob častitljivi 85. obletnici zapisal njegov študent in kasnejši asistent, prof. dr. Bogomir Kovač, se starejši ljudje dobro spominjajo gostobesednega profesorja iz šestdesetih let, ki je s črno belih televizijskih ekranov s palico in tablo v ozadju razlagal abecedo tržne ekonomije. Podobno kot se kritični družboslovci še danes ne morejo ogniti njegovih Teoretičnih problemov naše družbene in gospodarske ureditve, dveh kapitalnih knjig iz sredine sedemdesetih let, s katerima je profesor Černe dosegel svoj intelektualni Olimp. V tej analizi sodobnega sveta in domačega ekonomskega sistema ga še do danes ni nihče presegel.

Družini in vsem bližnjim v imenu zaposlenih, študentov in diplomantov Ekonomske fakultete v Ljubljani izrekam iskreno sožalje.

Prof. dr. Francu Černetu pa se posthumno zahvaljujem za to, da je ves čas svojega delovanja tako kreativno soustvarjal našo fakulteto kot malokdo, zato ostaja del nje tudi v prihodnje, del nas vseh, s katerim je delil svoje znanje in razmišljanje. Njegova kritična misel, raziskovalna vnema in predvsem zavzemanje za »ekonomiko s srcem«, kot jo je rad poimenoval, pa ostajajo naše osrednje vodilo razvoja tudi v prihodnje.